

w/z Minister Spraw Zagranicznych:
Zygmunt Modzelewski

w/z Minister Przemysłu:
Wacław Ciszewski

Minister Apropowizacji i Handlu:
Jerzy Sztachelski

Minister Żeglugi
i Handlu Zagranicznego:
Stefan Jędrzychowski

Minister Odbudowy:
Michał Kaczorowski

Minister Komunikacji:
Jan Rabanowski

w/z Minister Pracy i Opieki Społecznej:
Edmund Giebartowski

Minister Zdrowia:
Franciszek Litwin

Minister Poczty i Telegrafów:
Józef Pułak

Minister Informacji i Propagandy:
Stefan Matuszewski

w/z Minister Ziemi Odzyskanych:
Jan Wasilewski

115

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 11 kwietnia 1946 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Administracji Publicznej, Bezpieczeństwa Publicznego, Skarbu, Rolnictwa i Reform Rolnych, Leśnictwa, Przemysłu, Żeglugi i Handlu Zagranicznego, Apropowizacji i Handlu, Komunikacji, Poczty i Telegrafów oraz Ziemi Odzyskanych o określeniu osób, których przedsiębiorstwa przechodzą na własność Państwa

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 17) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Za osoby narodowości polskiej w rozumieniu ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 17) mogą być uznani obywatele Rzeszy Niemieckiej i b. Wolnego Miasta Gdańska, którzy są pochodzenia polskiego lub wykazą swą łączność z narodem polskim, a ponadto złożą deklarację wierności narodowi polskiemu.

2. Za osoby należące do innej narodowości, prześladowanej przez Niemców, mogą być uznani obywatele Rzeszy Niemieckiej i b. Wolnego Miasta Gdańska, należące do grup narodowościowych, które doznawały ograniczeń prawnych po 30 stycznia 1939 r.

§ 2. 1. Za niemieckie lub gdańskie osoby prawne prawa prywatnego uznaje się osoby prawne, których:

- a) bądź siedziba w dniu 1 września 1939 r. znajdowała się na obszarze Rzeszy Niemieckiej albo
- b) więcej niż połowa kapitału zakładowego w okresie między dniem 1 stycznia 1939 r. a datą wejścia w życie ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej stanowiła chociażby przejściowo własność

niemieckich lub gdańskich osób prawnych prawa prywatnego, obywateli niemieckich lub b. Wolnego Miasta Gdańska, nie będących narodowości polskiej lub innej przez Niemców prześladowanej.

2. Z osób prawnych, podpadających pod przepis ust. 1 pkt a) niniejszego paragrafu, nie uważa się za niemieckie osoby prawne prawa prywatnego tych osób prawnych, których majątek w całości stanowił własność osób narodowości polskiej lub innej przez Niemców prześladowanej albo obywateli innych państw i których organa składały się wyłącznie z osób narodowości polskiej lub innej przez Niemców prześladowanej albo obywateli innych państw.

§ 3. 1. Za spółki kontrolowane przez obywateli niemieckich lub gdańskich uznaje się spółki, w których obywatele niemieccy lub gdańscy, nie będący narodowości polskiej lub innej przez Niemców prześladowanej, albo administracja niemiecka lub gdańska mieli decydujący wpływ na zarząd lub działalność przedsiębiorstwa, chociażby udział ich w kapitale spółki był mniejszy, aniżeli przewidziany w § 2 ust. 1 pkt b).

2. Decydujący wpływ na zarząd lub działalność przedsiębiorstwa poza udziałem w jego organach zachodzi zwłaszcza w przypadkach zależności w zakresie kredytu, dostawy surowców, własności przemysłowej (patenty, licencje).

§ 4. Za osobę zbiegłą do nieprzyjaciela uznaje się osobę, która w związku z wojną,

rozpoczętą w dniu 1 września 1939 r., uszła do Niemiec lub na terytorium opanowane przez władze niemieckie w zamiarze udzielenia pomocy władzom lub organizacjom politycznym niemieckim albo celem uchronienia się od odpowiedzialności za działalność na szkodę Państwa lub Narodu Polskiego.

§ 5. 1. Z wnioskiem o stwierdzenie narodowości osób, wymienionych w § 1, może wystąpić każda osoba fizyczna lub prawna zainteresowana w ustaleniu tej okoliczności.

2. Do rozpoznawania wniosków, zgłoszonych w myśl ust. 1, właściwe są władze administracji ogólnej I instancji miejsca ostatniego zamieszkania przed dniem 1 stycznia 1945 r. na terenie Państwa Polskiego osoby, której wniosek dotyczy, a w braku tegoż — miejsca położenia przedsiębiorstwa.

3. Właściwe władze winny w miarę możliwości zasięgnąć co do osoby, której wniosek dotyczy, opinii rad narodowych albo organizacji i instytucji polskich, istniejących na terenie zamieszkania wnioskodawcy albo miejsca położenia przedsiębiorstwa.

4. Władze orzekają według swobodnego uznania.

§ 6. Stwierdzenie, że osoba prawna prawa prywatnego objęta jest przepisami §§ 2 lub 3, następuje w postępowaniu, określonym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 11 kwietnia 1946 r. w sprawie trybu postępowania przy przejmowaniu przedsiębiorstw na własność Państwa (Dz. U. R. P. Nr 17, poz. 114).

§ 7. Obowiązek przedłożenia dowodów, uzasadniających wnioski o stwierdzenie narodowości polskiej lub innej, przez Niemców przesładowanej, jako też wniosek o stwierdzenie, że osoba prawna prawa prywatnego nie jest osobą prawną niemiecką lub gdańską (§ 2) albo nie była spółką kontrolowaną (§ 3), ciąży na wnioskodawcy.

§ 8. Do postępowania w sprawach, określonych w § 5, stosuje się przepisy o postępowaniu administracyjnym, jeżeli przepisy niniejszego rozporządzenia nie stanowią inaczej.

§ 9. Do uznania osoby za zbiegłą do nieprzyjaciela właściwy jest sąd okręgowy w ostatniego miejsca jej zamieszkania w Polsce, a w braku takiego miejsca — sąd okręgowy miejsca położenia przedsiębiorstwa, stanowiącego własność wymienionej osoby.

§ 10. Postępowanie sądowe wszczyna się na wniosek prokuratora.

§ 11. Uznanie osoby za zbiegłą do nieprzyjaciela według przepisów niniejszego rozporządzenia może nastąpić tylko wówczas, gdy wina tej osoby w spełnieniu przez nią czynu, określonego w § 4, nie została stwierdzona prawomocnym wyrokiem sądowym.

§ 12. Postępowanie sądowe o uznanie osoby za zbiegłą do nieprzyjaciela według przepisów niniejszego rozporządzenia nie może być wszczęte, jeżeli przeciwko niej toczy się postępowanie karne z oskarżenia jej o czyn, określony w § 4, chyba że postępowanie karne uległo zawieszeniu.

§ 13. Postępowanie o uznanie osoby za zbiegłą do nieprzyjaciela prowadzi się niezależnie od jej śmierci lub nieobecności.

§ 14. Orzeczenie co do uznania osoby za zbiegłą do nieprzyjaciela sąd wydaje w formie postanowienia po przeprowadzeniu rozprawy.

§ 15. Na postanowienie wymienione w § 14 służy zażalenie do sądu apelacyjnego, który orzeka ostatecznie.

§ 16. Do postępowania sądowego, jeżeli przepisy poprzedzające nie stanowią inaczej, stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania karnego oraz art. 7, 8, 9 ust. 1, 10, 11 i 12 ustawy z dnia 23 czerwca 1939 r. o szczególnej odpowiedzialności karnej w przypadku zbiegostwa do nieprzyjaciela lub poza granice Państwa (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 367), przy czym przepis art. 8 tej ustawy ma zastosowanie również w przypadku śmierci osoby, przeciwko której postępowanie się toczy.

§ 17. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości:

Henryk Świątkowski

Minister Administracji Publicznej:

Władysław Kiernik

Minister Bezpieczeństwa Publicznego:

Stanisław Radkiewicz

Minister Skarbu:

Konstanty Dąbrowski

w/z Minister Rolnictwa

i Reform Rolnych:

Stanisław Bieniek

Minister Leśnictwa:

Stanisław Tkaczew

w/z Minister Przemysłu:

Eugeniusz Szyp

Minister Zegluga

i Handlu Zagranicznego:

Stefan Jedrychowski

Minister Aprowizacji i Handlu:

Jerzy Sztacholski

Minister Komunikacji:

Jan Rabanowski

Minister Poczty i Telegrafów:

Józef Putek

w/z Minister Ziemi Odrzykanych:

Jan Wasilewski